

X TROBADA DEL GRUP D'ESTUDIS ETNOPOÈTICS

LAURA VILLALBA ARASA

Universitat Rovira i Virgili, Departament de Filologia Catalana

laura.villalba@urv.cat

Sota el nom «Etnopoètica: arxius i materials inèdits», els dies 7 i 8 de novembre de 2014 va tindre lloc, a l'espai de l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany de Banyoles, la X Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics (GEE) de la Societat Catalana de Llengua i Literatura. La Trobada va inaugurar-se el matí del dia 7 amb la rebuda dels participants a la X Trobada del GEE, amb la presència de Joana Vilà, regidora de l'Ajuntament de Banyoles i de Núria Batlle, directora de l'Arxiu Comarcal del Pla de l'Estany.

Acte seguit s'inicià la jornada acadèmica de la trobada amb un programa atapeït de comunicacions. Els encarregats d'obrir la primera tanda d'intervencions acadèmiques van ser Àngel Vergés i David Masgrau (Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles); ho van fer presentant la comunicació «L'arxiu familiar de Pere Alsius, de Banyoles»; precisament entorn de la figura de l'erudit banyolí va versar la intervenció de Joan Armangué (Arxiu de Tradicions de l'Alguer) «Les “Notes folklòriques” de Pere Alsius, un manuscrit inèdit». Alexandre Bataller (Universitat de València) va donar a conèixer a l'auditori l'arxiu dels Tallers de Música Popular amb la comunicació «L'arxiu dels Tallers de Música Popular: materials inèdits fruit de la recerca escolar en folklore musical». Dolors Llopart (Institut Català d'Antropologia) i Roser Ros (Universitat Ramon Llull) van intervindre amb la comunicació «Josep M. Pujol i el Museu d'Arts, Indústries i Tradicions Populars. Memòria d'una relació d'amistat i de creativitat». Després d'un breu descans i abans de fer una visita guiada a l'arqueta gòtica del Sant Martíria, a càrrec de Jeroni Moner, del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, Salvador Rebés, Josefina Roma (Universitat de Barcelona) i Emili Samper (Universitat Rovira i Virgili) van intervindre amb les comunicacions «Francesc Nabot, un col·lector obscur», «Josep M. Batista i Roca. El seu arxiu d'estudiant» i «El fons personal de Cels Gomis i Mestre: a propòsit d'unes rondalles inèdites».

Caterina Valriu (Universitat de les Illes Balears - Grup de Recerca en Etnopoètica de les Illes Balears) va encetar la tarda d'intervencions acadèmiques amb la conferència «10 anys del GEE: trajectòria i consolidació». A continuació, Margalida Coll (Universitat de les Illes Balears - Grup de Recerca en Etnopoètica de les Illes Balears) va presentar la comunicació «El Recull de Folklore Menorquí de 1912: font de materials inèdits». Magdalena Gelabert (Grup de Recerca en Etnopoètica de les Illes Balears) i Irene Zurrón van donar a conèixer el contingut

de la Biblioteca Monogràfica de la Institució Pública Antoni M. Alcover amb la intervenció «Arxius i materials de la Biblioteca Monogràfica de la Institució Pública Antoni M. Alcover». Carme Oriol (Universitat Rovira i Virgili) i Josep Temporal (Universitat de Barcelona) van intervindre, respectivament, amb les comunicacions «Notes sobre la recuperació del *Rondallari de Pineda* de Sara Llorens» i «El manuscrit Sabater Carbonell: classificació ATU dels materials rondallístics». La intervenció «El fons Antoni Pons Pastor a l'Arxiu Històric de la UIB», de Tomàs Vibot (Grup de Recerca en Etnopoètica de les Illes Balears) va cloure la tarda de comunicacions científiques.

Alexandre Bataller i Margalida Coll van encetar la presentació de nous materials bibliogràfics donant a conèixer el volum *Literatura oral i educació: simbiosi i complicitats*, que ells mateixos van editar. A part d'aquest, durant la tarda es van presentar onze publicacions més: Joan Armangué va presentar *La Sortija de Barcelona / La Sartiglia di Barcelona* (Grafica del Parteolla); Alexandre Bataller i Héctor H. Gassó, *Un amor, uns carrers*; Dolores Llopart va presentar el llibre *El rebost* (Cossetània), i ella mateixa i Roser Ros van donar a conèixer la publicació de l'escola Tantàgora *Dona i Folklore*. A continuació, Carme Oriol i Emili Samper van presentar els volums *Això era i no era. Obra folklòrica de Josep Maria Pujol* i *Three Selected Papers on Catalan Folklore*, i el tercer número de la revista *Estudis de Literatura Oral Popular 7 Studies in Oral Folk Literature*, totes tres de Publicacions URV. La presentació de *Llegendes de Tarragona* (PAM) i *Zoologia popular* (Sidillà) va anar a càrrec d'Emili Samper. Joan Soler i Amigó i Roser Pubill van presentar *Les bruixes es pentinen* (Pòrtic); Josep Temporal, *Rondalla meravellosa i filosofia* (Món de Llibres) i, finalment, la presentació del llibre *Personatges de llegenda a la tradició popular mallorquina* (Leonard Muntaner) la va fer Caterina Valriu.

En la segona i darrera jornada de la Trobada —dia 8, al matí— s'hi van presentar quatre comunicacions: «A propòsit de l'«Afexitó» d'Adolf Salvà al Folklore valencià de Francesc Martínez i Martínez», de Joan Borja (Universitat d'Alacant); «Paremiologia romànica i literatura popular. Ponts de col·laboració interdisciplinària des del projecte *PremioRom*», de José Enrique Gargallo (Universitat de Barcelona); «L'obra etnopoètica de Just Santsalvador», de Vicent Vidal (Universitat d'Alacant), i «El procés de transcripció, edició i fixació d'un corpus inèdit a partir dels materials rondallístics d'Adelaida Ferré i Gomis», de Laura Villalba (Universitat Rovira i Virgili), que cloïa la part acadèmica de la Trobada.

A continuació, i encara en el marc de la Trobada, es va celebrar l'assemblea anual de Grup d'Estudis Etnopoètics, presidida pel grup gestor format per Emili Samper, Josep Temporal i Àngel Vergés. Durant l'assemblea va acordar-se, entre altres punts, que la l'XI Trobada del GEE se celebrarà els dies 6 i 7 de novembre de 2015 i el tema serà «Excursions, viatges, migracions: etnopoètica i mobilitat humana».

Enguany ha fet deu anys que va formar-se el Grup d'Estudis Etnopoètics, dins la Societat de Llengua i Literatura Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans,

gràcies a la iniciativa d'un grup d'estudiosos de la literatura oral, durant una reunió celebrada a la Universitat Rovira i Virgili que van promoure els doctors Josep Maria Pujol (1947-2012) i Carme Oriol. Durant aquella trobada (la tardor de l'any 2004) es va posar de manifest la necessitat de crear un grup de treball en l'àmbit de l'etnopoètica i el folklore que reunís investigadors d'aquests camps d'arreu dels Països Catalans. El GEE va constituir-se oficialment el 25 de novembre de 2005 amb l'objectiu de consolidar la recerca sobre etnopoètica i folklore a les terres de parla catalana i establir canals efectius de comunicació i cooperació entre els estudiosos d'aquesta disciplina. En aquella reunió també s'acordà reunir-se un cop a l'any i tractar un tema monogràfic, de forma rotatòria als diferents indrets dels Països Catalans. Des de llavors el Grup celebra una trobada anual amb caràcter rotatiu pels territoris de parla catalana per tractar temes relacionats amb el folklore i l'etnopoètica. Fruit d'aquestes trobades es publica, posteriorment, un volum que recull les diverses intervencions que hi tenen lloc. Des de 2005, les trobades s'han celebrat a Tarragona, Palma, Alacant, L'Alguer, Montserrat, Eivissa, Sitges, Bocairent i Vic i els temes que s'hi ha tractat han estat «La biografia popular. De l'hagiografia al *gossip*», «Folklore i Romanticisme. Els estudis etnopoètics de la Renaixença», «Illes i insularitat en el Folklore dels Països Catalans», «Etnopoètica: incidència, difusió i comunicació en el món contemporani», «Etnopoètica i territori: universitat i diversitat», «La recerca folklòrica: persones i institucions», «Erotisme i tabús en l'etnopoètica» i «Literatura oral i educació: simbiosi i complicitats».

La vitalitat del Grup d'Estudis Etnopoètics pot comprovar-se, edició darrere edició, tant amb el nombre de socis (actualment en té 74) com amb la quantitat i el nivell de les comunicacions que s'hi presenten. El més important, però, i allò que els membres del GEE tenen ben present, com escrivia Caterina Valriu en l'article «El Grup d'Estudis Etnopoètics: recerca, preservació i difusió de la literatura oral catalana», publicat el 2011 a *Estudis Romànics és* «treballar de manera constant i decidida, des de la diversitat i el rigor, per aprofundir en la preservació, el coneixement i la difusió d'una part fonamental de la nostra cultura: la literatura oral entesa com a eina de comunicació imprescindible al llarg dels segles i dels territoris, considerada no com una romanalla del passat, sinó com una part imprescindible de la nostra història i també com una eina imprescindible per al nostre futur».